

Quines són les diferències entre la formació reglada i la formació no reglada?

Abans d'esmentar algunes diferències rellevants entre ambdós tipus de formació, reglada i no reglada, una definició de la formació no reglada-FNR: "tota activitat formativa, organitzada i sistemàtica, realitzada fora del marc de l'àmbit oficial, per facilitar determinades classes d'aprenentatge a subgrups particulars de la població" (com per exemple, persones adultes en situació d'atur).

Apart de realitzar-se fora del marc oficial i destinar a grups específics, quines diferències més podem trobar?

El lloc: la FNR pot realitzar-se en qualsevol lloc i no només dins d'una aula.

La relació d'aprenentatge: A la formació reglada-FR, la relació entre educador (professor) i practicant/participant (alumne) és vertical, jeràrquica i unidireccional; a la FNR, en canvi, la relació és horitzontal, d'igual a igual i multidireccional, en diferents sentits, tot i l'existència d'una divisió de tasques i de papers (entre participant i facilitador / supervisor o formador).

El paper: a la FNR, l'alumne" no es diu alumne, sinó té altres noms, com participant o voluntari, per exemple, perquè 'participa' i du a terme accions, assumint un paper més actiu que no pas un alumne a classe. Participar en un programa de FNR ofereix i la possibilitat d'assumir gran varietat de papers i de realitzar tasques molt diferents. La FNR es defineix com aprenentatge que es fonamenta en la pràctica, l'experiència, l'acció, l'intercanvi i la reflexió.

El contingut: si bé la FR permet desenvolupar coneixements i permet adquirir molta informació nova, la FNR, en canvi, té el seu valor en permetre desenvolupar, principalment, habilitats i actituds (també valors, interessos, motivacions, patrons de conducta, però de manera molt més subtil, igual que la FR).

L'objecte: a la FR, l'objecte de l'aprenentatge és extern, està fora d'un mateix, és igual per tothom, amb independència de la persona i és fixa, no canvia. A la FNR, en canvi, l'objecte és també extern (canvi i transformació de la societat i de l'entorn) però, principalment és intern, és diferent en funció de la persona i sempre canvia. En altres paraules, a la FNR la principal "matèria primera" és un/a mateix/a.

Le relació entre objecte i subjecte: el grau de vinculació i de compromís amb el propi aprenentatge és més rellevant quan qui està aprenent es converteix en el protagonista del seu propi aprenentatge, a la vegada que està descobrint noves maneres d'aprendre. Si la motivació, els interessos i les inquietuds tenen certa relació amb els resultats, el valor de la FNR és clar en el moment que és cadascú qui, de forma voluntària, decideix participar o no en una activitat de FNR. Si existeix alguna relació entre gaudir i aprendre, la millor experiència d'aprenentatge és aquella en la qual qui està aprenent està fent alguna cosa que vol fer i/o que gaudeix fent.

El protagonisme: a la FNR el principal protagonista de cadascun dels processos educatius és, sens dubte, cadascú/na de forma individual. Per aquest motiu, en els programes educatius és rellevant tenir en compte l'experiència de la persona (la seva cultura, necessitats, motivacions, interessos, expectatives); cal dedicar espais per reflexionar sobre el que s'ha fet i com i perquè cadascun dels participants reflexioni sobre el seu propi aprenentatge.

Els efectes: una diferenciació de manual és que si bé la FR té els seus principals efectes a nivell cognitiu, la FNR té efectes a nivell cognitiu, a nivell emocional i també a nivell tècnic-pràctic (habilitats).

L'accés: la FNR es defineix pel fet que el seu accés és totalment lliure i voluntari, mai obligatori, el que permet escollir, entre una gran varietat d'opcions, la més interessant. Menys dels que tots desitjaríem,

perquè l'accés a programes de FNR de qualitat és encara força limitat per diferents raons (manca de suport institucional, fragilitat del sector, manca de missatges adreçats a joves, manca d'incentius clars, desconeixement per part del conjunt de la societat, etc).

Els mètodes: si bé la FR es basa, com tothom sap, en tècniques de comprensió, anàlisi i memorització de la informació, la FNR, en canvi té una gran varietat de mètodes de treball que giren voltant de les accions, l'entrenament, la pràctica i la reflexió i millora continua a partir de les pròpies experiències i capacitats. Alguns mètodes de la FNR tenen un component lúdic que costa de trobar en els mètodes de la FR. Els més coneguts són els jocs, tallers i simulacions, que permeten gran varietat de continguts. L'aprenentatge és individual però fruit del treball en grup i, insistim, de la reflexió.

Aquestes són només algunes de les diferències més obvies entre els 2 tipus de formació que, per una altra banda, són totalment complementàries i, entenem, imprescindibles per un aprenentatge integral adaptat realment a les necessitats socials, laborals i de desenvolupament humà i econòmic, però podríem esmentar moltes més.

Lluc Martí